

delca uže skrajni čas, da za obdelovanje svoje kulturne zemlje staro, neukretno in slabo orodje popolno zavrže in je z boljem, naprednim in novošegnim zameni in nadomesti.

Poleg dobrega praktičnega in primernega kmetijskega orodja gre tudi poljsko delo kmetovalcu poleg veliko manjšega truda in zamude dragega časa točneje in bolje izpod rok, ga obvaruje mnogoterih občutnih stroškov, ter mu pot, delo in davke z bogatejimi in boljšimi pridelki obilno povračuje.

Mili slovenski poljedelci! Koló časa se neprestano vrti, nobenemu ne prizanaša in vse, kar ni na-nj pripravljeno, neusmiljeno in brezobzirno pomandira; da pa tudi nas ta brezobzirna moč časa neusmiljeno pod-se ne spravi in ne vniči, napredujmo v vseh slojevih umnega kmetovanja brez obotavljanja, brez premislika, in to, kolikor mogoče, z združenimi močmi. Kar ni posamezniku doseči mogoče, doseže se lahko v združbi, v lepem bratskem sporazumljenji! Združena moč je zlati obroč, katerega tudi nobena peklenska sila razdreti in raztrgati več ne more, ako le vse prava prijateljska ljubezen in bratovska edinost nadvlada, edini, družni in veže.

Seja centralnega odbora c. k. kmetijske družbe

dné 12. oktobra.

Ker je današnja seja namenjena razdelitvi subvencij, navzoča sta pri seji zastopnik vlade gospod vladni svetnik pl. Wurzbach in zastopnik deželnega odbora gosp. cesarski svetnik J. Murnik.

Seji predseduje gosp. baron Wurzbach-Tannenberg. Navzoči so tajnik gosp. Gustav Pirc in odborniki gospodje Brus, Kastelic, Neweklovski, Robič, Souvan, dr. pl. Wurzbach, Witschl.

Za subvencijo ovčjereji je prosilo 41 kmetovalcev, ter se je sklenilo, 18 prosilcev uslišati, koji dobijo po enega ovna ukviškega plemena, oziroma tudi eno ovco.

Iz subvencije za ovčjereje nakupljene ovne oziroma ovce ukviškega plemena dobijo sledeči kmetovalci: Franc Čadež iz Bačne, Josip Preša, župnik v Peči, Alojzij Zupan v Došlovci, Janez Žark v Žerovnici, Martin Žvegelj v Rečici, Mat. Kuhar v Belipeči, Jernej Žvan v Spodnjih Gorjah, Janez Marolt v Radovni, Franjo Blažič v Dobračovi, Martin Kristan v Kopačnici, Franjo Petkovšek v Zaplani, Franjo Tomažič v Sanoboru, Matija Debev v Matenjivasi, Franjo Bonča v Zadlogu, Janez Dolanec v Dohancu, Josip Potokar v Stavčevi vasi, Andrej Habič na Javorju, Josip Grilc v Vačah. — Za slučaj, da bode več ovnov na razpolaganje, imata prednost Mat. Hočevnar na Zgoranjem Berniku in Josip Prešern na Vrbi.

Subvencijo za sadjejerejo v znesku 200 gold. se sklone tako-le razdeliti:

Bralnemu društvu v Gorjah za napravo drevesnice	50 gold.
Za vrt ljudske šole v Vinici	30 „
Za vrt ljudske šole v Mengšu	15 „
Za vrt ljudske šole v Metliki	20 „
Za vrt ljudske šole v Leskovcu	50 „
Za vrt ljudske šole v Št. Rupertu	30 „

Subvencija za čebelorejo v znesku 150 gold. se tako razdeli, da dobi sadjarsko in čebelarsko društvo v Jesenicah 75 gold. in čebelarsko društvo v Ljubljani 75 gold.

Zaradi subvencije za sadne sušilnice v znesku 400 gold. se po naročilu c. kr. ministerstva za polje-

delstvo sklone predložiti načrt razpisa štirih premij po 100 gold.

V naznanje se vzame vsled poročila c. kr. kupčijskega ministerstva imenovanje gosp. grofa Goëhs-a v železniški svet ter njegovega namestnika gospoda J. Murnika.

Kmetijske novice in izkušnje.

* Stroški za uničevanje trtne uši znašajo za politični okraj Brežice na Štajarskem 25.160 gold. Okuženih je v tem okraji 376.53 ha., toraj ni težko izračunati, koliko goldinarjev odpade na en hektar. Ko bi bil ta znesek tudi desetkrat veči, bi to ne storilo nič, le da bi bil namen, trtno uš pokončati, dosežen. Trtna uš se pa ne zmeni ne za žvepljeni oglevec, kakor tudi za nobeno drugo sredstvo, ona se razširja z vedno večjo hitrostjo, tako da je štajarski deželni zbor sklenil, iz deželnega zaklada h tem stroškim nič več doplačevati. Iz stališča davkaplačevalcev je ta sklep le za odobravati. Kaj bode pa pri nas na Kranjskem, ki imamo trtne uši ne dosto manj kot na Štajarskem?

* * *

* Tudi v Istriji se trtna uš hitro razširja, po zadnjih poročilih je uže 60 ha. okuženih in deloma uničenih.

* * *

* O priliki deželne razstave v Budapešti l. 1885., koja se bode otvorila 1. maja 1885., bode tudi mednarodna razstava domačih žival. Natančneje določbe, kakor tudi tiskovine za naznanila žival, katere se hočejo razstaviti, dobé se v pisarni c. k. kmetijske družbe v Ljubljani.

Deželni zbor kranjski.

4. seja 23. septembra.

Govor gosp. Svetca o kranjski hranilnici.

(Konec.)

Več let sem se namreč med ude ne sprejme več noben slovenski narodnjak. Sedaj je samo še pet narodnjakov v tem društvu (klici: čujte! čujte!) in to so samo ostanki iz boljših starejših časov; vsi so uže starčki, ki štejejo čez 70 do 80 let (klici: res je!) in na kraji človeške starosti, in v malo letih ne bomo imeli nobenega narodnjaka več; ali je to pravično?! v deželi, katera je po svoji ogromni večini slovenska in pri premoženju, katero se je nabralo iz žuljev z golj slovenskega ljudstva! To, gospôda moja, gotovo ni pravično in tudi za hranilnico dobro ni, kajti skušala se je uže agitacija, da bi se napravile konkurenčne hranilnice. (Poslanec Dežman: Naredite jih! velika veselost med poslanci in poslušalci.)

Morebiti gospodje, bi bilo to mogoče in tudi ne hranilnici v korist.

Toda prepričan sem, če se vpelje tukaj deželna kontrola, potem odpade potreba konkurenčnih hranilnic, gotovo pa odpade to, da bi ta nemška, kako bi rekel? — da bi ta slovenski narodnosti neprijazna stranka, društvo, bilo deželi nevarno; to gotovo odpade.

Tako, moja gospôda, mislim, da sem dokazal važnost tega postavnega načrta, da sem dokazal pravico deželno-zbornega zastopa v to reč vmes poseči; pa ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, da se deželni zastop potegne za ohranitev tega premoženja; dokazal sem na-

dalje, da nadzorstvo, ki se ima vpeljati, ne more biti spodtikljivo, ne vladi, ne društvu, in da od te strani ne more biti nobenega zadržka.

Sedaj prehajam le še na posamezne paragrafe in bom samo v kratkih besedah označil glavni njih pomen.

V §. 1. je izrečeno načelo deželnega nadzorstva in v §. 2. se imenuje organ, po katerem deželni zastop nadzoruje hranilnico in pravice tega organa, namreč, da sme tudi svojega poslanca pošiljati k glavni skupščini, in sklepe, ki bi bili namenu hranilničnega premoženja nevarni ustaviti.

V §. 3. je naredba, in ta je najvažnejša, da izdatki iz rezervnega zaklada se ne morejo storiti brez pritrditve deželnega zastopa; in sicer zneskom do 20.000 gold. mora pritrditi deželni zbor.

§. 4. pa izraža, da nadzorstvo državne vlade ostane kakor je bilo.

Kakor sem razložil, je to čisto naravno, državna vlada ima tudi državne ozire in njeno nadzorstvo je gotovo važno. Ono se tudi prav za prav samo na sebi razume, ali ravno zavoljo tega, da ne bo nobene dvombe, nasvetuje to §. 4.

Moja gospôda! Na konci sem, ali bodi mi dovoljeno še nekaj malega omeniti. Morebiti se bo reklo, in slišal sem tudi ta ugovor: „ako državna vlada nadzoruje, potem ni treba dežele; državna vlada naj stori svojo dolžnost, pa odpade potreba deželnega nadzorstva“.

Moja gospôda! Jaz sem tukaj drugih misli; državno stališče je višje, državni vladi se marsikaj zdi pravilno, kar s stališča deželnih interesov to ni. Naj omenim le naslednje dve reči. Tako je hranilnično društvo — mislim predlanskim — votiralo precej obilni znesek v podporo po povodnji oškodovanih krajev na Koroškem in Tirolskem.

Moja gospôda! to je gotovo bil lep namen in blagosrčno dejanje; ali s stališča pravil, s stališča regulativa je bilo to nezakonito; kajti rezervni fond je namenjen edino le za deželne namene Kranjske, nikakor ne za druge dežele. To je bila ravno taka nepostavnost, kakor na priliko, ko bi se ustanova Kalistrova, ki je namenjena za kranjske dijake, podelila kakemu Korošču ali Tirolcu. (Klici: Gotovo.)

Pa še nekaj: pred več leti zidalo je hranilnično društvo novo realko; ta realka je stala svojega pol milijona in vendar javno mnenje trdi tako, da je tukaj izdanega vsaj polovico denarja preveč, da bi se bilo za polovico denarja sezidalo ravno tako primerno ali še primernejše poslopje, in za drugi denar bi se bilo lahko kaj družega, ne manj, ali še veliko primernejšega dalo storiti. (Klici: Res je!)

Moja gospôda! Da je takrat uže bilo deželno nadzorstvo, jaz sem prepričan, da bi se tukaj ne bilo po nepotrebnem toliko denarja zazidalo.

Tako mislim, da je dokazano, da je deželno nadzorstvo v resnici tudi potrebno in meni ne ostaja družega, kakor slavno zbornico prositi, naj moj predlog izroči upravnemu odseku v pretres in na poročevanje. (Dobro-klici na levi.)

4. seja 23. septembra.

Govor poslanca viteza Schneida o voznini na južni železnici.

(Konec.)

Sploh se ne smemo čuditi, da se tam, kjer se obrača kolo edinega trgovinskega interesa, tudi nekoliko blata razkropi; o tem smo naredili skušnje pri neki drugi železnici, a tu kakor tam bi znala konečno me-

rodajna biti samobramba javnega interesa nasproti vporabljenju privatnih pravic.

Kot enega glavnih vzrokov, da se godi deželi kranjski krivica, moram imenovati izključenje dežele, posebno pa Ljubljane iz južno-severne avstrijsko-ogerske železniške zveze. Tu sicer ni mesto, na katerem bi govoril o res čudni prikazni, da se je v to zvezo sprejela vas Zagrad pri Gorici — a če ima Zagrad, če imata Gorica in Kormin olajšilo zveznega tarifa, če se je dovolila Trstu ta prednost, ne da bi izvažal blago, ki ima zaradi eksporta olajšave, potem se pač naši ubogi, od natornih sil in prejšnjih fiskalizacij potlačeni deželi, potem se mestu ljubljanskemu ne sme odtegovati ta dobrota!

Gospôda moja, jaz še dolgo nisem pri kraji z razlogi, s katerimi podpiram svoj predlog.

Opazujte cukr.

Z Moravskega do Gorice je vozarina za cukr toliko ceneja, kakor k nam, da naši trgovci celó v lastni deželi ne morejo shajati, da celó do Notranjskega ne gre kupčija, ker zamore Gorica blago, došlo iz severa, mnogo ceneje pošiljati v Postojino.

Kaj ne pokončuje taka tarifna politika južne železnice blagostanja naše dežele? Kaj se ne bomo čudili, da se še ni dobila roka, ki bi posegla rešilno v te razmere?

Ljubljanski trgovec, ki kupčuje z Istrijo, je prisiljen, imeti v Pulji lastno skladišče — drugače bi ne mogel konkurirati z izhodom, imajočim take prednosti.

Kakor je s cukrom, tako so tudi razmere z drugim blagom. Kupec, ki hoče na pr. iz Egera dobiti porcelana v Ljubljano, mora za metrični cent plačati 1 gold. 10 kr. več, kakor bolj oddaljeni Trst! Bolje bi mu ugajalo, ko bi si pustil pripeljati blago po več kot 300 kilometrov daljši poti, namreč iz Egera najprej v Trst, in še le od tod v Ljubljano, kajti tarifa iz Egera do Ljubljane je 5 gold. 50 kr. za metrični cent, med tem, ko je do Trsta samo 4 gold. 40 kr.

Ravno taka je s petrolejem. Čeravno ima Ljubljana za to kupčijo jako ugodno lego, vendar ni mogoče tu napraviti skladišča za petrolej in zamore se ga le primerno malo poprodati v bližnje kraje.

Tudi o moki iz kosti, o črešpljah in o detelnem semenu velja moja trditev. Ravno to blago so pa deželni produkti in so jako sposobni za eksport; zato bi bilo treba posebno ugodno ž njimi ravnati.

Posebno deteljno seme je pripravno za razširjen eksport v Nemčijo, a producentom ne ostaje družega, nego poslati svoje blago na kako zvezno štacijo, v Trst, Reko ali Gorico, od koder se še le naprej oddaja.

Pri krojnem blagu — s tarifnimi številkami Vas nočem utrujevati, kaže kupcu najbolje, če dobi blago prej v Trst ali v Gorico; to je celó merodajno pri blagu iz Predarelberške, Švice in Česke, ako noče ljubljanski trgovec izgubiti vsacega upanja do dobička.

Konečno omenjam še železa. To se prevoza iz Koroške in Štajarske v Trst in Gorico bolj po ceni, kakor k nam; zato se pa tudi ne smemo čuditi, če je stališče kranjskih fužin jako omajano.

Gospôda moja! Ako je čestiti in vzgledni kupčijski stan ljubljanski takim silnim pritiskom na milost in nemilost prodan, in ako se oni čas skoro preračunati zamore, ko bodo ljubljanski kupci prisiljeni, ustaviti poslovanje svoje; ako kmet nejevoljen vrže orodje proč, ako mlinar pusti kolesa gnjiti in zatvornice razpasti; ako velikanske vodne sile ostajajo brez porabe, in ako se gozdi sekajo samo zaradi pridobitve oglja ali pepela — potem je pač sveta in nujna dolžnost zastopnikov uboge dežele, da se skušajo ustaviti taki brezobzirni, uničevalni železniški politiki.

In kakor bi se moral ta nagon za dobiček in to čudno trgovinsko delovanje južne železnice raztezati do najrevnejšega prebivalca te kronovine in občutljivo zadeti najbolj oddaljene kmetske koč, vpeljala je južna železnica take personalne tarife, da jih tudi oni, ki z vozarino nimajo kaj opraviti, zelo bridko občutijo.

Priv. južna železnica ima največje personalne tarife med vsemi avstrijsko-ogerskimi in nemškimi železnicami; ona spada med najdražje železnice Evrope!

A med tem, ko skuša generalna direkcija južne železnice te ostre tarife nekoliko olajšati po raznih kronovinah, ali boljše rečeno, povsodi, in sicer s tem, da je vpeljala razne prednosti za daljše in skupne vožnje posameznikov, da je dala lokalne tarife, dovolila raznim postajam prijetnosti in prednosti, da izdaje tour- in retourkarte — ni dobila kranjska dežela nikake take olajšave.

Celó one tour- in retourkarte, ki so se uvedle z avgustom med Trstom in Ljubljano, so le navidezna koncesija, ki ne daje deželi nikakih olajšav. Veljajo namreč samo za postaje do Ljubljane proti Trstu, ne pa tudi za promet med temi postajami, kateri bi ravno našemu ljudstvu koristil.

Ako hočem odkriti slabo voljo in neprijateljsko postopanje tega društva nasproti kranjski deželi, treba mi je nadalje samo omeniti, da daje iz Zidanega Mosta in iz postaj zagrebške proge tour- in retourkarte v Zagreb, ne pa tudi v Ljubljano in na postaje med Ljubljano in Zidanim Mostom: iz Ljubljane se sploh ne dajo tour- in retourkarte za nobeno postajo razun Trsta.

Treba nam je samo v poštrevzeti posebne olajšave, katere uživajo dežele Nižje-Avstrijska, Štajarska, Koroška, Primorska in Tirolska, da spoznamo, kako ostro in brezobzirno postopajo vplivni krogi južne železnice nasproti revni naši deželi.

Za to bomo morali vse sile napeti, da pridobimo Kranjski bodi-si vsprejem v zvezne tarife ali pa druge olajšave v vozarini južne železnice in da znižamo previsoki personalni tarif.

Pri razmotrivanju teh razmer sem se ogibal neprijetnih podrobnosti in nisem porabljal posameznih fakt, čeravno je bila skušnjava velika; sledil sem edino črtam, ki jih puščata za seboj potreba in opravičeno javno mnenje. Zato upam in sem prepričan, da ne bode ta od mene priporočani korak deželnega zbora brez uspeha in da bode slavna vlada naše težnje uže zaradi tega toplo podpirala, ker bi nas tako skupno postopanje, ako bode imelo uspeh, pač zamoglo privesti do tega, da se nehajo v bodočnosti neplodni strankarski prepiri in da dospemo zopet na dobri tir in na edino pravo pot: služiti materialnim potrebam svojega naroda.

Pa tudi še neko drugo stališče podpira mojo peticijo.

Menim namreč, da moramo pri reči, ki uže tako dolgo, in kakor se zdi, brez upanja na pomoč, škoduje blagostanju naše dežele, uporabiti vsa ona sredstva, s katerimi bi se zboljšanje našega stanja doseglo od južne železnice same, ako tam še niso popolnem zgubili čuta za pravično postopanje. Še le, ko bi to ostalo brezuspešno, bomo morali prevzeti odgovornost za krepkejšo postopanje, da se ognemo bedi, v katero tira društvo iz samega koristoslovja celo deželo.

Zato si dovoljujem prositi visoko zbornico, da izroči moj predlog upravnemu odboru.

Iz 5. seje deželnega zbora kranjskega.

(Dalje.)

Ko je gospod c. k. dež. predsednik baron Winkler odgovoril na interpelacijo, preide se na dnevni red.

Vladna predloga z načrtom zakona o pogozdovanju Krasa v vojvodini kranjski, izroči se gospodarskemu odseku v pretres in poročanje.

O načrtu zakona o vpeljavi takse za ogledovanje živine pri izdavanju živinskih potnih listov poroča poslanec Svetec v tretjem branji, in se načrt zakona tudi brez razgovora odobri.

Poročilo deželnega odbora gledé dolenjske železnice izroči se gospodarskemu odseku.

Posl. dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o prošnji Janeza Vidmarja za odpis 144 gold. 90 kr. bolniških stroškov in predlaga, naj se izroči deželnemu odboru v konečno rešitev; na dalje o prošnji učitelja Matije Hitija, kateremu se privoli triletna podpora po letnih 60 gold., in konečno o prošnji Karola Lesarja, živinozdravniškega učenca za podporo, se ne usliši.

Posl. Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o §. 8. letnega poročila „šolstvo“ in predlaga, da se marg. št. 1 in 2 vzamete v znanje. O marg. št. 3 poroča poslanec Šuklje, da je deželni zbor v 7. seji dne 26. septembra 1882. l. naročil deželnemu odboru, da naj prevdarja, ali bi se remuneracije za veronauk na več kot trirazrednih šolah ne dale po konkurenčni dolžnosti postavno urejati in da o tem vprašanju poroča deželnemu zboru, oziroma dotični zakon predloži. — Deželni odbor obrnil se je do deželnega šolskega sveta s prošnjo, naj pové svoje mnenje o tej stvari. Deželni šolski svet je v noti z 9. februarja 1884 l., št. 2501, dokazal, da je po vpeljavi deželne šolske postave z 29. aprila 1873. l. deželni zbor v proračun normalno-šolskega zaklada brez ugovora postavil remuneracije za veronauk, katere so poprej plačevale občine, kakor sploh vse troške za šole. Leta 1877. je še le deželni odbor se branil privoliti remuneracijo za veronauk na postojinski šoli iz normalno-šolskega zaklada. Deželni šolski svet se je obrnil do učnega ministerstva in predložil načrt, po katerem se plače za veronauk imajo pred vsem pokriti iz lokalnih zavodov, ako so v ta namen določene ali iz ustanov; ako taci ni, ali ne zadostujejo, imajo se plače naložiti na direktni davek dotičnih veroizpovednikov. Ker bi se pa na Kranjskem pri malenkosti teh remuneracij ne dala vršiti razdelitev na davek, nasvetoval je deželni šolski svet, naj ostane pri starem in se remuneracija tudi v Postojini plačuje iz normalno-šolskega zaklada. Deželni odbor je z noto z 3. marca 1879., št. 303, odbil ta predlog; deželni šolski svet pa se je obrnil do upravnega sodišča, katero je z razsodbo 2. marca 1882. izreklo, da se morajo omenjene remuneracije plačevati iz normalno-šolskega zaklada. Deželni šolski svet tedaj izreče svoje mnenje, da troški za veronauk, kateri le kakih 2000 gold. na leto znašajo, niso tako veliki, da bi se za-nj napravila posebna konkurenca in da bi se k plačam pritegovalo cerkveno premoženje, kjer se nahaja, temveč da se naj, kakor dosle, tudi znanprej remuneracije plačujejo iz normalno-šolskega zaklada. Deželni odbor se s tem vjema, torej ne predloži nobenega zakona. Vsled prošnje krajnega šolskega sveta v Litiji dovolil je deželni odbor, da se remuneracija za kateheta na štirirazredni šoli v Šmartnem, katera je bila znižana na 85 gold., zopet v prejšnjem znesku 125 gld. izplača, od katerih dobiva katehet v Litiji 40 gold.

Poročevalec nasvetuje, da se vzame to poročilo v znanje; zbor pritrdi.

Posl. Šuklje poroča nadalje v imenu finančnega odseka, da je deželni šolski svet z noto dné 16. marca 1884., št. 432, naznanil deželnemu odboru, da je kranjska hranilnica iz svoje rezervne zaklade dovolila po 6000 gold. za leta 1884., 1885. in 1886. v ta namen, da se iz tega zneska podpirajo občine, katere stavljajo nova šolska poslopja. Toda hranilnica dovoljuje podpore za l. 1885. in 1886. le pod tem pogojem, da tudi dežela enako svoto daje iz deželnega fonda v isti namen. Deželni odbor je hranilniškemu vodstvu izrekel najtoplejšo zahvalo za ta velikodušni dar ter nasvetuje, da se vzame to poročilo v znanje. isto tako marg. štev. od 16 do 26, katere zadevajo šolske zgradbe; zbor pritrdi.

Posl. dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o proračunih zakladov dobrodelnih zavodov za l. 1885. in stavi naslednje nasvete:

I. Proračun bolničnega zaklada za 1885. l. se potrди s potrebščino v znesku . . . 59.166 gold. 91½ kr. in zaklado v znesku . . . 10.378 „ 95 „

tedaj s primanjkljem . . . 48.787 gold. 97½ kr. kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

II. Proračun blazničnega zaklada za l. 1885. se potrди s potrebščino . . . 46.532 gold. 61 kr. in zaklado . . . 8.653 „ 51 „

tedaj s primanjkljem . . . 37.879 gold. 10 kr. kateri se ima poravnati iz deželnega zaklada.

III. Proračun najdenišnega zaklada za l. 1885. se potrди s potrebščino . . . 6826 gold. 44 kr. in zaklado . . . 358 „ 20 „

tedaj s primanjkljem . . . 6468 gold. 24 kr. kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

IV. Proračun porodišnega zaklada za leto 1885. se potrди s potrebščino . . . 5448 gold. 5 kr. in zaklado . . . 905 „ 60 „

tedaj s primanjkljem . . . 4542 gold. 45 kr. kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

S tem so tudi rešene mariginalne številke 28, 29 in 32 iz §. 7. letnega poročila ter prošnja diurnista Frana Zalarja. (Konec prih.)

Zabavne stvari.

Nos.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Gorenjec, Podgoričan.

(Dalje.)

„Ničesar ne umejem do céla“ — povedal je nos. „Pojasnite mi vse določno“.

„Milostivi gospod“ — dejal je Kovalev o čutji posebne česti — „jaz ne znam, kako naj bi umel Vaše besede . . . Vsa resnica je, to podoba kaže, očita . . . ali vi bi radi . . . Znaj, da si ti prav moj nos!“

Nos je pogledal majorja ter namrščil obrvi.

„Vi se motite, milostni gospod, jaz sem sam svoj! Meju nama ne more biti nikakovih tesnih razmer. Če sodim po gumbih naše niže mondure, služite vi drugo oblast.“ Nos je povedal to in obrnil se v robo.

Kovalev je popolnem razmislil se, sam ni znal, kaj bi učinil in kaj mislil. Ta trenotek je začul ženske obleke prijeten šum: prikazala se je priletna dama, vsa ubrana v čipke, vsa brdka, belo okriljena, kar je jako ljubko pristovalo nje razmerni gibčnosti, in to, ker je imela rujav klobuk, legak, kakor kako rahlo pecivo. Za njo je vstopil se in odprl je tobačnico visok hajduk z velikimi salopami in s celo množino ovratnikov.

Kovalev je stopil bliže pred njo; pomolil jej je roko z batistasto naročko (manschette), popravil je na zlatem lancu svoje odlike, polaskal se po strani, obrnil zaničljivo v krilato damo, ki je, kakor kak pomladen cvet, na lahko sklonila se in sè svojo belo roko, sè svojimi poluprozračnimi prsti doteknila njegovih usten. Smeh Kovalevu je trajal dalje, ko je izpod svojega klobuka videl nje precej okroglo, jasno belo brado in nekoliko obličja, odičenega z barvo, ki se poraša z njo prve pomladne rože cvet; ali nenadoma je odskočil, kakor kakor bi bil spekel se. Spomnil se je, da tam, kjer je imel nos, ni ničesar, in solze so priblestele mu iz oči. Obrnil se je, zato da bi naravnost gospodu v monduri oponesel, da le spakuje se, da je državni svetnik, da je slepar in podlec in da ni nič družega, nego prav njegov nos. Ali nos je izginil: posrečilo se mu je, da je zgubil se, gotovo zopet kam na pohod.

To je Kovaleva pehnilo v obupnost. Pomeknil se je nazaj in na minoto ustavil med slopi (kolonada), skrbno je gledal na vse strani, ali zagleda, kje je njegov nos. Jako dobro je pomnil, da klobuk na njegovi glavi ima zrak in da je v monduri, prošiti sè zlatom, plašča ni pomnil, ni tega, ali ima kočijo pomalano, ni pomnil, ne konj, ni tega, ali ima na zadku kakega lakaja ali ne, in v kaki livreji. A kočij je drdralo nazaj in naprej toliko in urno tako, da je težko kaj opazil človek; pa da je tudi med kočijami izpoznal njegovo kočijo, ne imel bi bil nikakih sredstev, da bi bil ustavil jo. Dan je bil prekrasen in solnčen. Na nevskem prospektu je bila cela tema národa; dam je cel cvetoč pas vsipal se po vsem pločniku od Policijskega do Aničkinega mosta. Opazil je znanega dvorskega svetnika, ki je imenoval ga podpolkovnika, zlasti — če je to bilo vpričo tujih osob. Opazil je tudi Jarigina, svojega velikega prijatelja. Tudi je opazil tovariša tisočnika, ki je bil na Kavkazi dobil prisedništvo, mahal je z roko, da bi prišel k njemu . . .

„A, za vraga!“ — izpregovoril je Kovalev. „Hoj, izvozček, vozi naravnost k policijskemu načelniku!“

Kovalev je sedel na drožko in izvozčku kriknil: „Vozi v Ivanovske ulice!“

„Ali je domá policijski načelnik?“ — povprašal je, ko je bil stopil v vežo.

„Ni domá ga ne“ — odgovoril je vratar — „prav kar se je odpeljal.“

„Torej prav kar.“

„Da“ — pritegnil je vratar — „ni še dolgo časa, kar je odpeljal se; da ste došli minoto poprej, pa bi bili sestali ga domá.“

Kovalev ni umeknil robca z obraza, sedel je na drožko in z obupnim glasom kriknil: „Vozi!“

„Kam?“ — povprašal je izvozčik.

„Vozi naravnost!“

„Kam — naravnost? — ali nazaj? — ali na desno ali na levo?“

Zbog tega vprašanja pa je osupnil Kovalev, da je zopet jel premišljati. O tem položaji je najbolj kazalo mu, da se oglasi redarstvu, ker je ta položaj imel res pravico, da bi bil redarstvu na brigi, a zlasti, ker je njega uredba bila mnogo natančnejša, nego po drugih mestih; a da bi bil Kovalev trudil se, da mu zadostitvo preskrbi načelništvo tega urada, ki je nos oglašil se mu, da bi ga služil, to bi bilo nepremišljeno bilo, zato ker je človek po odgovornosti, ki je bil dolžan jo nos, lahko sodil, da temu bitju ni nič svetega, in da bi utegnil legati in o tej priliki, kakor je legal, ko je trdil, da še nikoli ni videl ni svojega gospoda.

(Dalje prihodnjič.)